Kansrijk opgroeien

Lokaal Educatieve Agenda 2019-2022

Gemeente Enschede

Inleiding

'It takes a village to raise a child': een van oorsprong Afrikaans gezegde met wereldwijde zeggingskracht. Daarom slaan wij - onderwijsinstellingen en gemeente - in Enschede opnieuw de handen ineen voor onze gezamenlijke focus voor de komende vier jaar, de Lokale Educatieve Agenda (LEA) 2019-2022.

Samen bouwen we aan het beste onderwijs voor onze jeugd, ongeacht afkomst of omstandigheden. Die belofte doen we aan 14.000 leerlingen in het basisonderwijs, 8.500 leerlingen in het voortgezet onderwijs en 5.300 leerlingen in het middelbaar beroepsonderwijs. Zij zijn onze trots en de toekomst van onze stad.

Onze ambities benadrukken het belang van kansengelijkheid en van onze verantwoordelijkheid daarin. Voor het schrijven van dit document zijn we als gelijkwaardige partners opgetrokken. De kinderopvang en onze partners in de stadsdelen en de ondersteuningsstructuur zien zich ook terug in deze LEA. En, net als in de vorige LEA, hebben ook leerlingen een bijdrage geleverd aan deze belofte.

We beseffen dat succesvol investeren in onderwijs een kwestie van een lange adem is. Veel successen zijn niet op korte termijn meetbaar of zelfs zichtbaar. Het vaststellen van het uiteindelijke effect op het individu is waarschijnlijk een zaak van een nóg langere adem. Toch weerhoudt ons dat er niet van om gemeenschappelijk betekenis te verlenen aan onze verantwoordelijkheid.

Wat willen we de huidige en komende generatie jongeren in onze stad bieden? Welke basis willen we hen door middel van onderwijs meegeven? En hoe zorgen we ervoor dat die basis voor iedereen toegankelijk is? In deze LEA komen onze collectieve waarden en uitgangspunten samen. Ambities en focus waar we ons allemaal in kunnen vinden. Sterker nog, waar we graag een steentje aan bijdragen.

De onderwijspartners beschrijven de LEA, en specifiek de middelen die vanuit de LEA beschikbaar zijn gesteld, als een 'vliegwiel' voor de inzet van eigen capaciteit en middelen. We zien dit bijvoorbeeld terug in de maatschappelijke stages, de aandacht voor technologie en Duits en de gezamenlijke ondersteuningsstructuur. Successen uit de vorige LEA die ons energie geven om met de focus van de nieuwe LEA aan de slag te gaan.

Verwacht u van ons geen grotere wonderen, maar kleine successen. Stap voor stap dragen wij bij aan het kansrijk opgroeien in Enschede. Door de manier waarop we onze ambities, focus, maar ook onze doelen hebben geformuleerd, mag het duidelijk zijn dat kinderen en jongeren in het Enschedese onderwijssysteem in goede, bekwame, welwillende, ambitieuze en warme handen zijn.

Leeswijzer

Deze LEA bestaat uit 3 inhoudelijke ambities:

A. **‘Klaar voor de samenleving’**
Wij willen dat jonge mensen door middel van onderwijs goed zijn voorbereid op een actieve deelname aan de samenleving en zich gezien en gehoord voelen.

B. **‘Goed voorbereid op werk’**
Wij willen dat jonge mensen door middel van onderwijs goed zijn voorbereid op werk, de beroepspraktijk en het ondernemerschap.

C. **‘Gelijke kansen voor alle jeugdigen’**
Ieder kind moet een gelijkwaardige kans krijgen zich volop te ontwikkelen. Daar waar nodig, geven we een extra steun in de rug.

Elk hoofdstuk eindigt met een financiële doorkijk. In hoofdstuk D schetsen we het geheel van gemeentelijke middelen in relatie tot de ambities van de LEA.

Niet alleen op stedelijk niveau, maar juist ook In de stadsdelen vinden we partners in opgroeien en leren. De aanknopingspunten met de onlangs opgestelde stadsdeelagenda’s zijn beschreven in bijlage 1.

Lokaal Educatieve Agenda 2019-2022

Wat willen we bereiken?

Ambitie A: Jongeren hebben een goed beeld bij hun toekomst in de samenleving

De jeugd in Enschede krijgt de kans om op te groeien tot actieve, betrokken, nieuwsgierige en kritische burgers, met gevoel voor eigenwaarde, die een waardevolle en vreedzame bijdrage leveren aan de stad en de samenleving.

Er is respect voor ieder individu, we zien ieders eigenheid en ieder kind neemt zijn of haar eigen beslissingen. De persoon is uiteindelijk belangrijker dan het vak, het diploma of het systeem. We streven naar kwalificatie, socialisatie en identiteitsontwikkeling voor ieder kind, iedere leerling. In situaties die van huis uit ongelijk zijn zetten wij juist in op meer gelijke onderwijskansen.

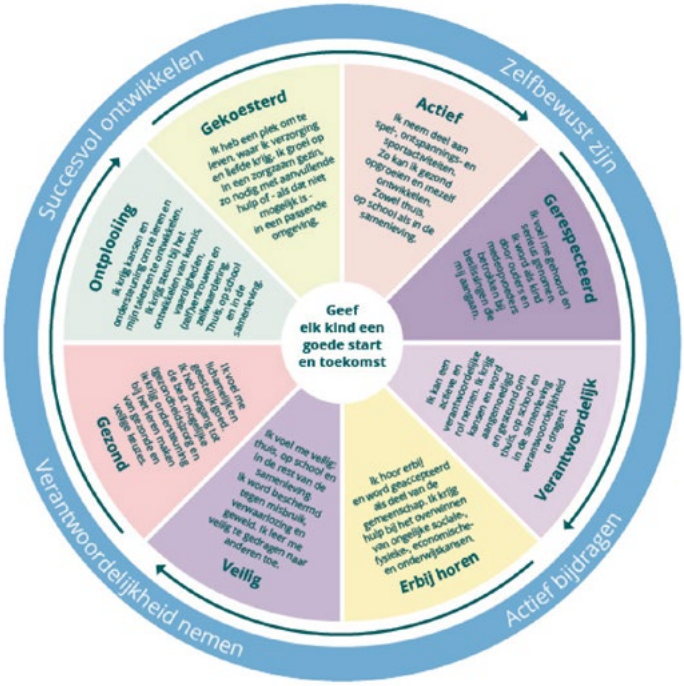

We zetten ons ervoor in dat wat jonge mensen leren, aansluit bij wat ze al kennen, wat ze willen en wat hen uitdaagt, maar prikkelen hen ook in nieuwe dingen. We stimuleren de kennismaking met cultuur, bewustzijn van gezondheid en plezier in sport, zeker ook voor die kinderen die dat van huis uit minder meekrijgen. Ieder kind krijgt de gelegenheid de verschillende aspecten van onze maatschappij te leren kennen en daar de meest passende bijdrage aan te leveren.

Diversiteit is het uitgangspunt en we leren jonge mensen daarmee omgaan door dialoog en uitstel van oordeel. De school is oefenplaats voor democratie en diversiteit. Scholen dragen actief de basiswaarden “vrijheid, gelijkheid en solidariteit” uit.

Burgerschapsonderwijs moet bijdragen aan een inclusieve stad, wijk en school: iedereen hoort erbij ongeacht ras, geloof, geaardheid of beperking. Erbij horen bereiken we door een veilig schoolklimaat en het creëren van gelijke onderwijskansen in ongelijke situaties. Alle docenten zijn volwassen voorbeelden en zijn bereid aan hun eigen ontwikkeling als mens te blijven werken.

Ambitie B: Jongeren maken al vroeg kennis met beroepen

We willen jongeren al op jonge leeftijd prikkelen om hun interesses en talenten op elk niveau in te zetten in de praktijk van de maatschappij. Door aan te sluiten bij hun eigen creativiteit en nieuwsgierigheid leren jonge mensen zichzelf, hun capaciteiten en de samenleving beter kennen en gemotiveerde keuzes te maken. Zodoende zijn ze goed voorbereid op werk, de beroepspraktijk en eventueel het ondernemerschap. Leerlingen maken al vroeg kennis met beroepen door verbindingen aan te gaan met werkgevers, in de wijk, regionaal, nationaal en internationaal. Theorie en praktijk lopen dan in elkaar over. Zo wordt de Enschedese jeugd voorbereid op het werk van de toekomst!

Voor veel beroepen is een goede kennis van de internationale context belangrijk. Duitsland in het bijzonder biedt voor de Enschedese werknemers en werkgevers van de toekomst interessante kansen. Naast het Duits bieden de verbindingen met onze zustersteden Dalian en Palo Alto ook kansen voor de internationalisering van ons onderwijs. In 2018 ontving Enschede vanwege de goede betrekkingen met Dalian een erkenning in de vorm van een award. De relatie met Dalian bestaat in 2019 tien jaar, de relatie met Palo Alto bestaat zelfs al langer.

Een startkwalificatie

We willen dat alle jongeren een goede toekomst tegemoet gaan. Daar hoort een startkwalificatie bij. Jongeren zonder startkwalificatie hebben zeven keer minder kans op een zelfredzaam leven. Een startkwalificatie is een diploma op niveau mbo-2, havo of vwo.

Ambitie C: Gelijke kansen voor alle jeugdigen

Ieder kind is anders. En niet voor ieder kind is het even gemakkelijk om de kansen die er zijn, te benutten. Ieder kind moet zich optimaal kunnen ontwikkelen; zelf zijn of haar eigen kansen pakken. Wanneer daar extra ondersteuning voor nodig is, bieden we die het liefst zo vroeg mogelijk.

De basis op orde

De basisondersteuning moet voor ieder kind van goede kwaliteit zijn. Dat biedt de mogelijkheid om vroegtijdig te signaleren en preventief te handelen. Organisatorisch is er afgelopen jaren een degelijke basis ontstaan: de samenwerking tussen kinderopvang en basisscholen staat al vijf jaar stadsbreed in 28 Integrale Kindcentra, passend onderwijs ontwikkelt zich, wijkteams werken samen met scholen, etc.

Ook zijn we gestart met de pilot Onderwijs Jeugdhulp Arrangementen. Met Jeugd053 is een heel netwerk ontstaan waarin partijen elkaar continu informeren en inspireren met als doel samenwerking te versterken en ontwikkelen om te verbeteren.

Indien nodig: steuntje in de rug

Daar waar het nodig is, moet extra ondersteuning tijdig en adequaat beschikbaar zijn: korte lijnen, laagdrempelig en met een goede onderlinge afstemming tussen de diverse partijen in het netwerk rondom het kind en de school.

Kansengelijkheid

Samen willen we werk maken van de verbetering van kansengelijkheid voor de jeugd van 0-27 jaar.

Ambitie A

‘Jongeren hebben een goed beeld bij hun toekomst in de samenleving’

1. Wat gaan we doen om dit te bereiken?

Maatschappelijke stages

Alle leerlingen in de derde klas van het voortgezet onderwijs volgen een maatschappelijke stage van tenminste 30 uur. De maatschappelijke stage is sinds schooljaar 2015-2016 niet meer landelijk verplicht. De Enschedese scholen hebben de stages sindsdien met steun van de gemeente voortgezet en doen dat ook in de komende LEA-periode.
De stages hebben zich ruimschoots bewezen als een waardevol instrument om leerlingen kennis te laten maken met het maatschappelijk belang van vrijwilligerswerk, verantwoordelijkheid nemen en werknemersvaardigheden.

Jongerenberaad

De gemeente organiseert een Jongerenberaad waarin jongeren advies geven over diverse maatschappelijke vraagstukken.

De scholen zorgen ervoor dat burgerschapskennis en -vaardigheden verweven zijn in de context van de hele school en alle vakken. We leggen bij allerlei vakken de verbinding met maatschappelijke vraagstukken, zoals circulaire economie en de transitie van fossiele naar hernieuwbare energie.

Respect, diversiteit en erbij horen

Alle scholen hebben een veilig schoolklimaat en geven leerlingen daarin zelf verantwoordelijkheid. Iedere school besteedt aandacht aan pesten en mediawijsheid. De scholen geven aandacht aan respect en diversiteit, waaronder LHBTI. De Week van Respect en de Paarse Vrijdag gaan niet onopgemerkt voorbij op scholen.

Democratie

Iedere school heeft een leerlingenraad en traint de leerlingen die er lid van zijn in democratie. Iedere groep 7 en 8 uit het primair onderwijs krijgt de gelegenheid deel te nemen aan een democratiespel op het Enschedese stadhuis. De griffie organiseert dit en zorgt voor getrainde begeleiders van het spel.

Cultuur

Iedere school weet gebruik te maken van culturele activiteiten. De scholen, cultuurinstellingen en de gemeente hebben de afgelopen periode met veel succes samengewerkt aan een gevarieerd cultuuraanbod voor alle kinderen. Heel veel verschillende groepen leerlingen hebben al kennis gemaakt met allerlei varianten van cultuur. Deze inzet continueren we de komende periode. De gemeente subsidieert de beschikbaarheid van combinatiefunctionarissen cultuur (door gebruik te maken van rijksmiddelen) en de beschikbaarheid van een overzichtelijk “menu” van cultuuractiviteiten voor het (primair) onderwijs; de scholen organiseren en financieren zelf de deelname aan de activiteiten.

Gezondheid en bewegen

Scholen stimuleren hun leerlingen om deel te nemen aan sport- en spelactiviteiten. We stimuleren een verantwoord aanbod in de schoolkantines en rookvrije scholen vanaf 2020. We stimuleren dat leerlingen op de fiets naar school gaan en aandacht voor de verkeersveiligheid rond scholen. Sportaal organiseert via onder meer “Sjors Sportief” de kennismaking met sport. De gemeente subsidieert de beschikbaarheid van combinatiefunctionarissen sport die een breed aanbod van sport- en spel in het naschoolse aanbod in de wijken, dichtbij de scholen mogelijk maken. De scholen zorgen voor co-financiering.

2. Wat gaat het kosten?

Hieronder is de inzet van de gemeentelijke middelen in de ambities van dit hoofdstuk. Er is een onderscheid gemaakt tussen de inzet van de LEA Stimuleringsmiddelen en overige gemeentelijke middelen. De LEA Stimuleringsmiddelen omvatten de jaarlijkse 200.000 euro die in het Coalitieakkoord (en de Programmabegroting 2019-2022) is benoemd.[1]

Niet alle ambities worden gekoppeld aan een budget. Dit komt omdat onze voorkeur uitgaat naar een beperkt aantal krachtige initiatieven waar de bijdrage vanuit de LEA stimuleringsgelden ook echt het verschil maakt. We stimuleren co-creatie op wijk-, stadsdeel en stadsniveau, kansengelijkheid en een bredere visie op jeugd, opgroeien en onderwijs. Ook dergelijke initiatieven kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage. De uitgangspunten daarvoor staan genoemd in hoofdstuk D.

LEA Stimuleringsmiddelen	Jaarbedrag in euro's
Maatschappelijke stages	30.000
Jongerenberaad	5.000
Overige gemeentelijke middelen	
Combinatiefunctionarissen cultuur	Budget Sociaal Domein
Combinatiefunctionarissen sport	Budget Sociaal Domein
Diversiteitsbeleid	Budget Sociaal Domein
jongerenwerk	Budget stadsdelen

1. Voor 2022 is een bedrag van 100.000 euro gereserveerd in plaats van 200.000 euro.

Inzet LEA Stimuleringsmiddelen

30.000 euro van de bij het Coalitieakkoord gereserveerde LEA Stimuleringsgelden wordt ingezet voor de gemeentebrede coördinatie op de maatschappelijke stages. Verder reserveren we een bescheiden werkbudget van 5.000 euro voor de uitvoering van adviezen van het jongerenberaad.

Inzet overige gemeentelijke middelen

Voor de inzet van combinatiefunctionarissen sport en cultuur wordt gebruik gemaakt van de rijkssubsidies die beschikbaar zijn via de Brede Regeling Combinatiefuncties. De inzet van de combinatiefunctionarissen is er vooral op gericht sport-, beweeg- en cultuuronderwijs op en rond scholen te versterken.

Middelen uit het diversiteitsbeleid worden ingezet voor stedelijke activiteiten en organisaties (zoals subsidie aan Artikel 1 en het COC); een deel van het budget wordt ook gebruikt om activiteiten op scholen te subsidiëren.

Diverse organisaties (Alifa, Halt, Tactus) leveren met behulp van gemeentelijke subsidies, ondersteuning en voorlichtingsactiviteiten voor jongeren op scholen op diverse thema's.

Ambitie B

‘Jongeren maken al vroeg kennis met beroepen’

1. Wat gaan we doen om dit te bereiken?

Levensechte ervaringen aanbieden

Leerlingen geven zelf aan veel interesse te hebben in lessen en stages die een levensecht voorbeeld geven van de praktijk. De scholen werken actief samen met werkgevers en vakmensen om daar nog meer dan voorheen invulling aan te geven. We zetten onze regionale, (inter)nationale netwerken in om werkgevers te laten investeren in de werknemer en werkgever van de toekomst, naar voorbeeld van Brainport Scholen rondom Eindhoven.

Creatieve technologie, vakmanschap en makerschap

Scholen weten gebruik te maken van het aanbod aan activiteiten op het gebied van creatieve technologie en duurzaamheid. Deze activiteiten ondersteunen het ontwerpend en onderzoekend leren, het werken met concrete opdrachten en ervaringen in bedrijven en maakplaatsen.

We ondersteunen het Makerfestival dat jaarlijks georganiseerd wordt. Op dit festival zijn er maakplaatsen waarin leerlingen met de klas en de ouders zelf iets kunnen maken en experimenteren. Door samen te werken met diverse labs in de stad willen we de maakplaatsen toegankelijker maken en het vakmanschap bevorderen.

De vmbo-scholen in de regio hebben inmiddels een rijkssubsidie aangevraagd voor hun plan om de samenwerking met de technische branches in het bedrijfsleven te verstevigen. De benodigde 10% co-financiering vanuit het bedrijfsleven is ruimschoots gehaald. Dit plan wordt uitgewerkt en gaat per januari 2020 in.

Wetenschap &Technologie (W&T)-menu

De scholen, de aanbieders van W&T en de gemeente stellen samen een gevarieerd Wetenschap & Technologie-aanbod op maat voor alle scholen beschikbaar. Via een keuzemenu wordt het voor individuele scholen eenvoudiger te kiezen uit het aanbod. Deze inzet continueren we de komende periode en breiden we uit met nieuwe thema's, zoals duurzaamheid en burgerschap.

Duitsland en internationalisering

Diverse scholen maken internationalisering en Duits onderdeel van hun onderwijsprogramma's. Scholen en gemeente bevorderen samen het leren van de Duitse taal en cultuur, zowel door leerlingen als door (toekomstige) docenten. Dit doen we via de Tolle Woche en via uitwisselingen.

Diverse scholen, zoals het Bonhoeffer College, International School Twente en het ROC van Twente, maken gebruik van de relaties met de zustersteden van Enschede en organiseren wederzijdse uitwisselingen. Deze samenwerkingen willen we verder intensiveren.

Voorkomen vroegtijdig schoolverlaten, iedereen een startkwalificatie

Scholen en Twentse gemeenten werken in De Twentse Belofte samen om elke jongere een passende ontwikkeling te bieden naar een startkwalificatie of een plek in de samenleving die past bij zijn of haar potentie.

2. Wat gaat het kosten?

LEA Stimuleringsmiddelen	Jaarbedrag in euro's
W&T - Creatieve technologie	20.000
W&T - Vakmanschap/makerschap	10.000
W&T - menu	20.000
W&T - totaal	50.000
Duitslandagenda	35.000
Overige middelen regio/provincie/rijk	**Jaarbedrag in euro's**
Sterk TechniekOnderwijs voor en door de regio	850.000 waarvan 750.000 budget ministerie OCW
Techniekpact Twente	Budget Sociaal Domein

Inzet LEA stimuleringsmiddelen

We zetten 50.000 euro van de LEA stimulerings-middelen in om activiteiten en evenementen op het gebied van creatieve technologie en vakmanschap/ makerschap te (co-)financieren. Voor onderwijs-activiteiten in relatie tot de Duitslandagenda reserveren we 35.000 euro. Dit geld zal vooral worden ingezet voor activiteiten voor- en met scholen tijdens de Tolle Woche.

Inzet overige middelen

Vanuit de landelijke middelen voor Sterk TechniekOnderwijs in de regio kunnen we ook inspanningen op het terrein van Creatieve Technologie en Makerschap financieren. Er is voor dit vmbo-actieplan 7,5 ton rijksfinanciering per jaar beschikbaar gedurende 4 jaar, en 1 ton cofinanciering per jaar vanuit het bedrijfsleven.

De menustructuur kan gerealiseerd worden met inzet van educatiemiddelen.

Niet alle ambities worden gekoppeld aan een budget. Dit komt omdat onze voorkeur uitgaat naar een beperkt aantal krachtige initiatieven waar de bijdrage vanuit de LEA stimuleringsgelden ook echt het verschil maakt. We stimuleren co-creatie op wijk-, stadsdeel en stadsniveau, kansengelijkheid en een bredere visie op jeugd, opgroeien en onderwijs. Ook dergelijke initiatieven kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage. De uitgangspunten daarvoor staan genoemd in hoofdstuk D.

Ambitie C

‘Gelijke kansen voor alle jeugdigen’

De gekantelde driehoek

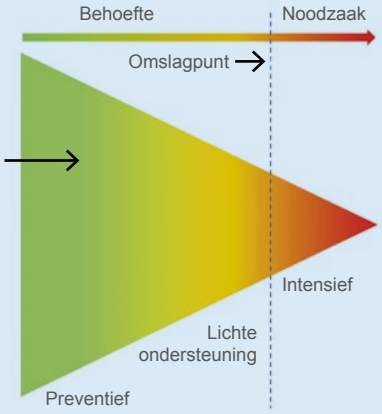

1. Wat gaan we doen om dit te bereiken?

Deze ambitie wordt niet direct vanuit de LEA-Stimuleringsmiddelen gefinancierd.

Taalontwikkeling

We bieden alle jonge kinderen een taal- en ontwikkelrijke omgeving, waarin kinderen met en zonder risico op taalachterstand samen spelen en leren. De menging van deze groepen is verrijkend voor alle kinderen en vormt daarom de basis van ons onderwijsachterstandenbeleid.

Het voorkomen van (taal)achterstanden is het meest effectief wanneer hieraan al aandacht wordt gegeven bij de jongste kinderen. Met de middelen in het kader van het Onderwijsachterstandenbeleid leggen we daar ook het accent. De startleeftijd voor voorschoolse educatie blijft in Enschede 2 jaar, een half jaar onder de wettelijk voorgeschreven startleeftijd.

Uitbreiding Voorschoolse educatie

We investeren extra in kinderen met een kans op taalachterstand door uitbreiding van voorschoolse educatie van 10 naar 16 uur per week per 2020, zoals naar verwachting per dat jaar wettelijk voorgeschreven. Vooruitlopend daarop is in 2018 op 3 Enschedese peuterspeelzalen daarmee bij wijze van proef al gestart, tot volle tevredenheid van ouders en professionals.

We faciliteren een aanbod van deeltijdschakelklassen (deels ook co-teaching) en IOK De Globe voor kinderen die nog veel moeite hebben met de Nederlandse taal.

Verder gaan we vanaf schooljaar 2019-2020 op een aantal locaties waar het aandeel VVE-kinderen hoog is (>75%) pedagogisch medewerkers vanuit de kinderopvang als extra ondersteuning inzetten in groepen 1 en 2.

Verbreding van het werkveld van de Intern Begeleider 0-4 jaar

We continueren de inzet van een intern begeleider in de kinderopvang als onderdeel van de IKC’s en streven naar een verbreding van het werkveld van de intern begeleider naar 0 tot 7 jaar.

Inzet van Steunpunten Passend Onderwijs >2 jaar

We zetten ook de Steunpunten Passend Onderwijs waar nodig al in voor kinderen in de voorschool, met als doel vroegtijdig een goed beeld te hebben van de passende onderwijsbehoefte van het kind.

Een goede samenwerking rond het kind van gezin, kinderopvang, onderwijs, sportverenigingen, wijkteams en jeugdhulp is van belang. De pilot Onderwijs Jeugdhulp Arrangementen kan daarin een rol spelen. Vanuit een gezamenlijke evaluatie zetten we verder in op bewezen preventieve maatregelen en werkwijzen.

Inzetten op Ouderbetrokkenheid

In veel gevallen is niet alleen ondersteuning op school van belang, maar ook ondersteuning voor thuis, zodat ouders hun kinderen stimuleren in hun ontwikkeling. Na de positieve ervaringen met VVE-thuis, wordt deze aanpak de komende jaren gecontinueerd. We zoeken daarbij nog meer de samenwerking met bijvoorbeeld de Voorlees-express en Spel aan Huis.

Samenwerking in IKC's borgen en uitbouwen

De ononderbroken onderwijsloopbaan begint al op jonge leeftijd door een goede samenwerking tussen kinderopvang en basisschool. Enschede heeft met een stelsel van 28 Integrale Kindcentra een bijna unieke samenwerking. Die samenwerking willen we de komende jaren borgen en verder uitbouwen.

Versterken van de rol van de commissie 0-14 jaar

Het blijkt dat een jongere de beste kans op goede plek in de maatschappij samenhangt met een zo ononderbroken onderwijsloopbaan. Vanuit die gedachte besteedt het onderwijs meer aandacht aan loopbaanoriëntatie en -begeleiding. Bij leerlingen met een (onderwijs)ondersteunings-behoefte wordt de rol van de Commissie 10-14 bij de advisering van de overgang van PO naar V(S)O versterkt.

Vergemakkelijken van de doorstroommogelijkheden binnen VO

De doorstroommogelijkheden binnen het voortgezet onderwijs worden vergemakkelijkt. Wanneer een keuze voor een kind onverhoopt niet goed uitpakt, is het bieden van een soepele overgang naar een alternatief extra van belang. We gaan meer mogelijkheden aanbieden voor een curriculum met gedifferentieerde niveaus binnen één schooltype.

Realiseren van minstens twee "10-14-scholen"

Naast de ontwikkeling van 'Alles-in-een-Scholen' voor kinderen van 2-12 jaar, willen we tenminste twee 'Tienerscholen' voor leerlingen in de leeftijd 10-14 jaar vormgeven. De overgang van basisschool naar voortgezet onderwijs blijkt voor veel leerlingen in de praktijk een hele stap met soms terugval in leerprestaties- en plezier en tot gevolg. De Tienerscholen bieden de leerling een meer geleidelijke overgang. In deze scholen werken alle professionals samen rond de ontwikkeling van kind en gezin.

Initiatieven om laaggeletterdheid of dreigende taalverarming te voorkomen

We richten ons met name op het stimuleren van taalrijke leeromgevingen en initiatieven om laaggeletterdheid (achterstanden) of dreigende taalverarming (ter voorkoming van uitval in het hoger onderwijs) te voorkomen of terug te dringen.
Concreet betekent het dat we de toegang tot voorschoolse educatie laagdrempelig houden.
De eigen bijdrage voor ouders die gebruik maken van de peuterspeelzaal is (per uur) niet duurder dan de reguliere kinderdagopvang. Daarnaast voorziet de gemeentelijke subsidie er in dat ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag dezelfde eigen bijdrage betalen als ouders die wel recht hebben op een toeslag via de fiscus.

Huiswerkbegeleiding is toegankelijk voor iedereen

Voor kinderen in het basis- en voortgezet onderwijs geldt dat daar waar huiswerkbegeleiding nuttig is, dit niet moet zijn voorbehouden aan ouders met een gemiddeld of hoger inkomen. Ook kinderen uit gezinnen met een laag besteedbaar inkomen blijven we in de gelegenheid stellen om door middel van onderwijsvouchers gebruik te maken van extra begeleiding. De inzet van de onderwijsvouchers zetten we voort, deels uit middelen vanuit het Onderwijsachterstandenbeleid en deels uit het Armoedebudget.

2. Wat gaat het kosten?

Overige middelen	Jaarbedrag in euro's
Onderwijsachterstandenbudget	7,4 - 8,9 miljoen euro
Onderwijs Jeugdhulparrangementen	Budget Jeugdhulp
Onderwijsvouchers	Budget OAB/Armoedebeleid

Inzet overige middelen

Het rijk stelt in het kader van het Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) middelen beschikbaar aan de gemeente. In 2019 is dit een bedrag van 6,8 miljoen euro; dit loopt op tot 7,9 miljoen euro in 2022. In aanvulling daarop is ook een bedrag uit de eigen algemene middelen gereserveerd van 0,6 miljoen in 2019 tot ruim 1 miljoen in volgende jaren. Deze middelen worden primair ingezet voor de financiering van peuter- en VVE-arrangementen. De kosten daarvan nemen de komende jaren toe doordat het wettelijke minimum-aanbod voor voorschoolse educatie uitgebreid wordt van 10 naar 16 uur per week. Vanuit de overige beschikbare middelen worden de deeltijdschakelklassen gefinancierd, extra ondersteuning in de voor- en vroegschool (waaronder inzet IB'ers 0-4 en IKC Ontwikkelcoaches) en scholing voor pedagogisch medewerkers en leerkrachten. Voor zover het kinderen betreft van de basisschool, worden ook de onderwijsvouchers betaald ten laste van het OAB-budget.

De Onderwijsjeugdhulparrangementen (OJA's)

Deze worden gefinancierd vanuit het reguliere Jeugdhulp-budget. De eerste ervaringen met deze nieuwe vorm van laagdrempelige jeugdhulp in de school, lijkt door kinderen, ouders en scholen als zeer positief worden ervaren. De financiële impact (eventuele besparing) zal zich de komende jaren nog moeten bewijzen. Afhankelijk van het daadwerkelijke succes, is het denkbaar het concept van de OJA's, eventueel in aangepaste vorm, ook op andere scholen uit te rollen.

Hoofdstuk D

Financiële vertaling

De LEA is het gezamenlijke ambitiedocument van de Enschedese schoolbesturen voor primair- en voortgezet onderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs en de gemeente. Het geven van een volledig overzicht van alle financiën die de betrokken partijen inzetten, is vrijwel onmogelijk. Alle scholen (besturen) hebben hun eigen financiën en alleen al het gemeentelijke pallet aan inspanningen is bijzonder breed, uiteenlopend van onderwijshuisvesting tot aan subsidies voor peuter-arrangementen en van jeugdhulp-gerelateerde zaken tot aan stimuleren van de kennis van Duits. In de voorgaande paragrafen is de focus gelegd op de inzet van de gelden die in het Coalitieakkoord 2018-2022 expliciet voor de LEA zijn gereserveerd, i.e. 200.000 euro per jaar (en 100.000 euro in 2022), aangevuld met het benoemen van budgetten die eveneens een impact hebben op het genoemde thema. We zijn ons bewust dat de genoemde bedragen en budgetten nooit een volledig overzicht geven van de financiële inspanningen die het onderwijs en de ontwikkeling van het jonge kind in Enschede raken.

Bijgevoegd nogmaals de tabellen van de vorige hoofdstukken en daarna een meer uitgewerkt overzicht van diverse budgetten die - naast de LEA stimuleringsgelden - een directe samenhang hebben met de educatieve agenda. Het accent van de financiële inspanningen ligt op het jonge kind. Alleen al het grootste deel van de middelen in het kader van het Onderwijsachterstandenbeleid gaat naar de financiering van arrangementen voor peuters in de leeftijd van 2 en 3 jaar. Daarmee is de inzet in lijn met de zogenoemde Heckman-curve, genoemd naar Nobelprijswinnnaar James Heckman die vaststelde dat investeren in de jonge kinderjaren het hoogste rendement hebben.

Middelen voor ambitie A

LEA Stimuleringsmiddelen	Jaarbedrag in euro's
Maatschappelijke stages	30.000
Jongerenberaad	5.000
Overige gemeentelijke middelen	
Combinatiefunctionarissen cultuur	Budget Sociaal Domein
Combinatiefunctionarissen sport	Budget Sociaal Domein
Diversiteitsbeleid	Budget Sociaal Domein
jongerenwerk	Budget stadsdelen

Middelen voor ambitie B

LEA Stimuleringsmiddelen	Jaarbedrag in euro's
W&T - Creatieve technologie	20.000
W&T - Vakmanschap/makerschap	10.000
W&T - menu	20.000
W&T - totaal	50.000
Duitslandagenda	35.000
Overige middelen regio/provincie/rijk	**Jaarbedrag in euro's**
Sterk TechniekOnderwijs voor en door de regio	850.000 waarvan 750.000 budget ministerie OCW
Techniekpact Twente	Budget Sociaal Domein

Middelen voor ambitie C

Overige middelen	Jaarbedrag in euro's
Onderwijsachterstandenbudget	7,4 - 8,9 miljoen euro
Onderwijs Jeugdhulparrangementen	Budget Jeugdhulp
Onderwijsvouchers	Budget OAB/Armoedebeleid

Totale inzet van de LEA stimuleringsmiddelen

Thema	Jaarbedrag in euro's			
	2019	2020	2021	2022
Maatschappelijke stages	30.000	30.000	30.000	30.000
Jongerenberaad	5.000	5.000	5.000	5.000
Wetenschap&techniek onderverdeeld in: - *Creatieve technologie* - *Vakmanschap/makerschap* - *Menu-structuur*	50.000 *20.000* *10.000* *20.000*	50.000 *20.000* *10.000* *20.000*	50.000 *20.000* *10.000* *20.000*	50.000 *20.000* *10.000* *20.000*
Duitsland-agenda	35.000	35.000	35.000	15.000
(Co-)financiering nieuwe initiatieven	80.000	80.000	80.000	-
Totaal	200.000	200.000	200.000	100.000

Inzet van overige (gemeentelijke) middelen voor de ambities van de LEA

Ambitie A

Overige gemeentelijke middelen	
Combinatiefunctionarissen cultuur	Budget Sociaal Domein[2]
Combinatiefunctionarissen sport	Budget Sociaal Domein[3]
Diversiteitsbeleid	Budget Sociaal Domein
Jongerenwerk	Budget stadsdelen

Ambitie B

Overige middelen regio/provincie/rijk	Jaarbedrag in euro's
Sterk TechniekOnderwijs voor en door de regio	850.000 waarvan 750.000 budget ministerie OCW
Techniekpact Twente	Budget Regio Twente

Ambitie C

Overige middelen	Jaarbedrag in euro's
Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)	7,4 - 8,9 miljoen euro
Onderwijs Jeugdhulparrangementen	Budget Jeugdhulp
Onderwijsvouchers	Budget OAB/Armoedebeleid

2. Dit betreft rijksbudgetten vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties.
3. Idem, dit gaat om een budget van 640.000 euro per jaar waaraan de scholen 60% cofinanciering moeten toevoegen.

En specifiek het OnderwijsAchterstandenBeleid uitgelicht

Thema	Jaarbedrag in euro's			
	2019	2020	2021	2022
LEA stimuleringsbudget	200.000	200.000	200.000	100.000
Onderwijsachterstandenbeleid	7.400.000	8.300.000	8.600.000	8.900.000

De middelen voor het Onderwijs-achterstandenbeleid bestaan uit:

- Een rijksbijdrage (in 2019: 6.700.000 euro);
- AD-middelen voor peuterspeelzalen/IKC's (in 2019: 600.000 euro);
- De zgn. "Asscher"-gelden (AD), (in 2019: 100.000 euro).

Inzet LEA stimuleringsmiddelen

We verdelen het beschikbare LEA stimuleringsbudget van 200.000 euro per jaar in 120.000 euro voor stedelijke thema's, zoals de maatschappelijke stages, het jongerenberaad, wetenschap&techniek en de Duitsland agenda. Daarnaast is er dan nog 80.000 euro beschikbaar voor initiatieven die in de loop der tijd naar voren komen.

Anders dan in de voorgaande LEA-periode wordt er geen vaste subsidieronde georganiseerd met maximumbedragen per instelling of IKC. In plaats van een versnipperde inzet op heel veel initiatieven gaat onze voorkeur uit naar een beperkt aantal krachtige initiatieven waar de bijdrage vanuit de LEA stimuleringsgelden ook echt het verschil maakt. We stimuleren co-creatie op wijk-, stadsdeel en stadsniveau, kansengelijkheid en een bredere visie op jeugd, opgroeien en onderwijs. Voor een eventuele bijdrage voor dergelijke initiatieven hanteren we de volgende uitgangspunten:

- het initiatief past bij één of meerdere van de LEA-thema's en draagt in het bijzonder bij aan kansengelijkheid,
- er is sprake van een collectief van meerdere partijen,
- partijen vanuit meerdere domeinen werken samen en investeren samen. Er wordt dus ook geld uit andere domeinen ingezet,
- partijen laten op basis van een omgevingsanalyse zien waarom de inzet ten goede komt aan de doelgroep en aan kansengelijkheid;
- er wordt een tegenprestatie bij de doelgroep gedefinieerd ("wat heb je er zelf voor over om deze kans te krijgen?)
- het initiatief is afgestemd met het stadsdeelmanagement,
- het initiatief kan niet uit voorliggend aanbod gefinancierd worden,
- partijen kiezen zelf een hoofdaannemer en het eigenaarschap voor de opdracht ligt bij deze partij.

Om de LEA-stimuleringsmiddelen vast te kunnen houden voor besteding in een volgend jaar hanteren we weer het egalisatieprincipe.

De onderwijsvouchers worden gecontinueerd, uitgaande van een jaarlijks budget van 150.000 euro. Dit budget wordt deels gevonden in het Onderwijsachterstandenbudget (voor kinderen in het primair onderwijs)en deels uit het Armoedebudget. De procedure van aanvraag en verantwoording is aangepast. De onderwijsbegeleidingsdiensten vragen de subsidie aan in plaats van de ouders en leggen ook de verantwoording af. Dit vereenvoudigt de procedure aanmerkelijk. De doelstelling blijft hetzelfde: het mogelijk maken van extra begeleiding voor kinderen uit gezinnen die deze begeleiding niet uit eigen middelen kunnen betalen. Daarmee blijven de onderwijsvouchers een instrument bij uitstek om kansengelijkheid mee te realiseren.

Inzet middelen Onderwijsachterstandenbeleid

De besteding van de middelen in het kader van het Onderwijsachterstandenbeleid worden jaarlijks in overleg met de onderwijskoepels voor primair onderwijs en IKC-gerelateerde kinderopvangorganisaties bepaald. In de loop van 2019 volgt een meer gedetailleerde invulling van dit beleidsonderdeel, de ambities ten aanzien van IKC-ontwikkeling en de beoogde besteding van de middelen voor de komende vier jaren. Hieronder staat de indicatieve verdeling van de middelen in 2019

Begroting inzet Onderwijsachterstandsmiddelen 2019

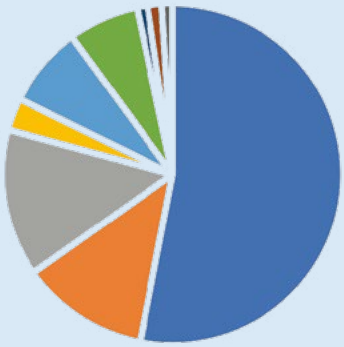

- VVE- en peuterarrangementen €3.956.250
- schakelklassen €905.000
- ondersteuningsstructuur €1.045.000
- versterking ouderbetrokkenheid €230.000
- opbrengstgericht werken €570.000
- ontwikkelbudget (w.o. inzet pm'ers in groep 1 en 2) €500.000
- vouchers onderwijsbegeleiding €75.000
- ambtelijke inzet €100.000
- overige kosten €75.000

Totaal €7.456.250

Bijlage 1

Jeugd en onderwijs in stadsdelen en wijken

In de stadsdelen en wijken vinden we de meest nabije partners in opgroeien en leren. Onlangs hebben zij met elkaar de stadsdeelagenda vastgesteld, die nog wordt uitgewerkt naar wijken. Hieronder de doelen voor de jeugd per stadsdeel:

	Centrum	Noord	Oost	
We signaleren problemen op gebied van gezondheid van de jeugd en organiseren collectieve voorzieningen.	1. We onderzoeken kansen voor verbetering van de gezondheid van kinderen. 2. We zetten in op preventie door samenwerking sportcombifunctionaris en jongerenwerk.	1. Door intensiever samen te werken zorgen we voor een beter aanbod afgestemd op de behoefte. 2. We brengen maatschappelijke problemen die spelen bij jongeren in kaart en bespreken deze met de onderwijsinstellingen.	Versterken van ontmoetingspunten m.b.t. bewegen en gezond leven. Basisscholen actief betrekken bij hun rol in de samenleving en de plek in de wijk positioneren (Glanerbrug - Zuid).	
We signaleren veiligheidsproblemen en organiseren collectieve voorzieningen.	1. We willen loverboy problematiek verminderen door extra inzet jongerenwerk. 2. We ontwikkelen een aanpak om contact met jongeren te kunnen leggen in de digitale leefwereld.	We richten ons op preventieve maatregelen, waarbij we extra aandacht hebben voor hangjongeren / jeugdgroepen, huiselijk geweld en (digitaal) pesten en zetten hierbij in op een sluitende ketenaanpak.	Sluit aan bij stadsdeeldoelen	
We organiseren initiatieven die de transitie van individuele naar collectieve Jeugdhulpvoorzieningen mogelijk maken.	We implementeren de initiatieven die in andere stadsdelen ontwikkeld zijn indien ze toepasbaar zijn in het centrum.	We signaleren vroegtijdig problemen die in de transitie meegenomen worden.	Versterken en vergroten van kansen en afstemmen van voorzieningen op behoefte van jeugd. Kansrijke wijken voor collectieve voorzieningen zijn Glanerbrug, Dolphia en Velve-Lindenhof.	
We signaleren waar armoede is en organiseren voorzieningen die het probleem verlichten.		Alle partijen beschikken over hetzelfde kennisniveau op het gebied van voorzieningen (inclusief toeleiding) in het kader van armoede.	Sluit aan bij stadsdeeldoelen	
We brengen aandachtsgebieden in beeld op het vlak van talentontwikkeling en spelen hier op in.	We voeren een inventarisatie/ onderzoek uit samen met jongeren en de partners (scholen, jongerenwerk, Sportaal). We ontwikkelen op basis van de uitkomsten een plan van aanpak.	We richten ons op de verbinding tussen het onderwijsveld en ondernemers om jeugd vanuit hun competenties en vaardigheden ervaringen op te laten doen in de praktijk.	Oprichten van een (professioneel) jeugdplatform in Velve-Lindenhof, Dolphia en Glanerbrug. Betrokkenheid van ouders vergroten bij de ontwikkeling van hun kind.	

	Zuid	West
	1. We benutten kansen op gebied van gezondheidsbevordering van de jeugd en ontwikkelen samen met Sportaal, Jongerenwerk en anderen een integrale, innovatieve en meetbare aanpak . 2. We ontwikkelen met onderwijs en relevante partners een aanpak in Zuid gericht op het belang van gezonde voeding /ontbijt in aansluiting op al bestaande initiatieven.	(doelen omvatten het hele thema) 1. We realiseren een sluitend systeem van vroegsignalering met alle partners, waardoor kansen op het gebied van gezonde leefstijl, bewegen, veiligheid, talentontwikkeling en armoede worden benut en we doen wat nodig is. 2. We leggen de focus op de gebieden waar de meeste kansen liggen(Pathmos, Stadsveld) . 3. We maken gebruik van de bestaande interventies (o.a. inclusieve stad, buurtteams) om onze aanpak te verbeteren en verbreden. 4. We benutten de plaza's en openbare ruimte om integraal met en voor de jeugd te werken aan de sociale opgaven.
	We onderzoeken de oorzaken en gevolgen van de verschuiving van jeugd van de fysieke naar de onlinewereld. Afhankelijk van de uitkomsten worden in samenwerking met de doelgroep gebiedsgerichte acties ondernomen.	
	We realiseren in Zuid een collectieve voorziening voor jeugd als alternatief voor de zorgboederij.	De gebiedstafel West werkt informatie gestuurd door specifieke informatie van de wijkteams en welzijnswerk te analyseren en te vertalen naar initiatieven.
	We benutten kansen om te komen tot een gerichte aanpak ter vergroting van de taalvaardigheid/ taalontwikkeling in de Wesselerbrink. We onderzoeken de effectiviteit van huidig instrumentarium en bekijken wat er aanvullend daarop nog nodig is .	

Colofon

Teksten
gemeente Enschede

Ontwerp en realisatie
Digidee - creating brand love

Druk
Grafimedia Combinatie Enschede

Aan deze folder kunnen geen rechten worden ontleend.